

Vier de lente met Puk!

Auteur: Bertine van Spijk

De dagen worden weer langer, de vogeltjes fluiten al vroeg in de morgen en de eerste bloemen steken hun kopjes boven de grond uit: het is lente! Een vrolijk en kleurrijk seizoen vol nieuw leven dat zich uitstekend leent om heerlijk op ontdekking te gaan.

In dit artikel bieden we je graag een aantal activiteiten en aanknopingspunten om samen met de kinderen optimaal van het voorjaar te genieten. Iedere activiteit sluit aan bij een of meer ontwikkelingsgebieden voor jonge kinderen. Met een beperkt aantal activiteiten bied je dus een rijk aanbod aan.

Tuinieren met Puk

Doel	De kinderen maken aan de hand van het planten van bloembollen kennis met de begrippen 'lente', 'zaaien', 'groeien' en 'bloembollen' en leren wat je nodig hebt om een bloem te laten groeien.			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
1,5 - 4 jaar	Begeleid spel in de kleine of grote groep	Binnen of buiten	Als ochtend- of middagactiviteit	<ul style="list-style-type: none"> • bak, pot of stukje grond in de tuin • blad 'Instructie bollen planten' • bloembollen (één voor ieder kind) • fototoestel • gieter • potgrond • Puk met eventueel jas/tuinbroek en laarzen aan • tuingereedschap (schepjes, gieters harkjes)

Vorbereiding

1. Maak foto's van de bloembollen.
2. Zet de bloembollen en potjes op een tafel klaar.
3. Vul een gieter met water en zet deze erbij, samen met het tuingereedschap.
4. Print voor elk groepje het blad 'Instructie bollen planten' (zie pagina 8).

Uitvoering

1. Ga met Puk en de kinderen in de kring zitten, bij voorkeur buiten. *Wat heeft Puk vandaag meegebracht?*
2. Laat de kinderen het gereedschap benoemen en vraag waarvoor je het zou kunnen gebruiken. *Puk wil graag in de tuin werken, want het is lente! De bloemen gaan dan weer groeien en Puk wil graag een eigen bloementuintje. Zullen we Puk hierbij helpen?*
3. Laat de kinderen buiten zien waar de bloembollen geplant gaan worden of zet de kinderen aan de tafel waar bollen en potjes klaarliggen.
4. Bekijk vervolgens samen de bloembollen. Hoe zien ze eruit? Hoe ruiken ze? Hoe voelen ze?
5. Doe voor hoe je een bol plant: een gaatje graven of potgrond in een potje doen, de bol erin stoppen, wat potgrond eroverheen doen, even harken en wat water geven. Geef alle kinderen vervolgens de kans om een bolletje te planten. Geef hen eventueel het blad 'Instructie bollen planten'.
6. Maak foto's van de bollen in de grond en van de kinderen terwijl ze aan het werk zijn. Deze komen later nog van pas.

Afsluiting

Vertel dat het even duurt voordat de bolletjes gaan groeien en je een plantje boven de grond uit ziet komen. De volgende keer wanneer de kinderen er zijn, kijken jullie samen weer of er al iets te zien is. Vertel dat de bolletjes op tijd water moeten hebben. *Dat gaan we samen goed onthouden!*

Uitbreiding 0 - 1,5 jaar

- Ook voor de allerkleinsten valt er van alles te ontdekken aan de bloembollen. Zoek een rustig plaatsje op, bijvoorbeeld aan tafel of op een kleed op de grond.
- De kinderen verkennen de bloembollen met hun zintuigen. Hoe voelen ze aan? Hoe ruiken ze? Laat zien dat de bolletjes ook kunnen rollen. Wat hoor je dan? En wat zie je als je de bollen afpelt? Bijzondere ervaringen in overvloed!

Uitbreiding 1,5 - 4 jaar

- Maak wekelijks een foto van de bollen om zo de groei in beeld te brengen. Print de foto's en hang ze naast elkaar op, op een voor de kinderen goed zichtbare plaats. Aan het einde van het thema levert dit een prachtig overzicht op van het groeiproces van een bolletje tot een bloem.
- Met de oudste peuters kun je hiermee nog een spelletje doen: leg de foto's door elkaar. Kunnen de kinderen ze in de goede volgorde leggen?

Waar werk je aan?

Rekenen: De kinderen maken kennis met het begrip 'lente'. Door gedurende het jaar de seizoenen duidelijk te benoemen en aan bod te laten komen, groeit langzamerhand het besef dat er verschillende seizoenen zijn met een steeds terugkerende cyclus. Door te werken met de foto's van het groeiproces leren kinderen om een volgorde aan te brengen en hierover iets te vertellen.

Taal: De activiteit zit boordevol begrippen die passen bij het thema 'lente', zoals de bloem, de aarde, de bloempot.

Motoriek: Een bloembol in een gaatje stoppen, kan voor een jong kind al een hele uitdaging zijn. Of wat te denken van gericht water geven met de gieter zodat het water ook daadwerkelijk op het plantje terechtkomt? Motorische oefeningen genoeg in deze activiteit.

Eigen handelen

Zorg voor voldoende gereedschap, bloembollen en eventueel potjes en potgrond. Geef de kinderen de tijd om het gereedschap en de bollen uitgebreid te verkennen. Laat ze zoveel mogelijk zelf alle handelingen uitvoeren en ondersteun alleen daar waar nodig of wanneer een kind hieraan duidelijk behoefte heeft. Sluit de activiteit af met het maken van een foto van het tuintje of de potjes. De bedoeling is om wekelijks de groei van de bollen vast te leggen zodat er aan het einde van het thema een mooi overzicht is van de groei van de bloemen.

Ontdek de lente

Doel	De kinderen experimenteren geheel vrij met allerlei (natuurlijke) materialen die passen binnen het thema 'lente'. Door ordenen, voelen, ruiken en het maken van composities oefenen zij hun motorische- en rekenvaardigheden.			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
0 - 4 jaar	Begeleid spel in een kleine groep	In de ontdekhoek of buiten	Als ochtend- of middagactiviteit tijdens het vrije spel	<ul style="list-style-type: none"> • een of meer bakken of een zand-watertafel • lentematerialen (takjes, blaadjes, stenen, (kunst)bloemen, kunstgras, (paas)eieren, veertjes) • potjes, bakjes, vergrootglazen • onderzetters (groot vel papier, kurken onderzetter of schijf van een boomstam)

Vorbereiding

1. Zorg voor een plaats waar de kinderen voldoende ruimte hebben om vrij met de materialen te experimenteren. Hoe meer ruimte ze krijgen, hoe meer mogelijkheden ze waarschijnlijk zullen ontdekken.
2. Zorg, als er baby's in de groep zijn, dat de ontdekbak in een afgescheiden gedeelte van de ruimte staat.
3. Leg de potjes, bakjes en vergrootglazen klaar waarmee de kinderen ontdekkingen kunnen doen.
4. Vul de bakken met het materiaal. Pas de grootte van de materialen aan de leeftijd van de kinderen aan. Zorg dat er veel verschillend materiaal is. Op die manier kunnen meerdere kinderen tegelijk met de ontdekbak(ken) spelen en kunnen ze er langere tijd mee bezig zijn.
5. Zet onderzetters klaar waarop de kinderen hun compositie kunnen maken.

Uitvoering

1. Presenteer de materialen op een aantrekkelijke manier wanneer de kinderen 's ochtends binnenkomen of wanneer het vrije spel gaat beginnen. De kinderen zullen zich er vanzelf toe aangetrokken voelen en wanneer eenmaal een kind met de materialen aan het spelen is, volgen er vanzelf meer.
2. Kijk wat er gebeurt, speel mee of draag nieuwe mogelijkheden aan wanneer je merkt dat de aandacht verslapt of kinderen niet verder komen. Laat bijvoorbeeld zien hoe je mooie kunstwerken kunt maken met de materialen.

Afsluiting

Praat kort met de kinderen over hun ontdekkingen. Dit kan ook al heel goed tijdens het spel. Bekijk samen wat ze gemaakt hebben. Zijn er composities gemaakt? Maak hiervan dan foto's, print ze en hang ze ter inspiratie in de ontdekhoek. Grote kans dat de kinderen dit een volgende keer meteen oppakken en hiermee verdergaan.

Uitbreiding 0 - 1,5 jaar

Ook heel jonge kinderen kunnen prima met een ontdekbak spelen. Zorg dat de materialen niet te klein van formaat zijn en dat er te allen tijde toezicht is. Kriebelige veertjes, kleurrijke en geurige bloemen en grassprietjes zijn voor deze doelgroep heel interessant en geschikt om de tastzin te prikkelen.

Waar werk je aan?

Rekenen: Wanneer de kinderen de voorwerpen op de ontdektafel ordenen en sorteren zijn ze volop met rekenen bezig.

Taal: Bij de ontdektafel valt er genoeg te praten en te vertellen. Als je met de kinderen meespeelt en tijdens en na het spel vragen stelt, leren ze ontzettend veel en wordt hun woordenschat op speelse wijze uitgebreid.

Motoriek: In de activiteit zitten genoeg mogelijkheden om motorische vaardigheden te ontwikkelen, zoals aan de bloemblaadjes voelen en een kunstwerk maken van verschillende voorwerpen.

Eigen handelen

Een ontdekhoek vergt enige voorbereiding, maar uiteindelijk kunnen kinderen er heel vrij mee aan de slag en bestaat jouw rol vooral uit observeren en inspireren. Kijk wat de kinderen doen, geef ze de vrijheid en de ruimte om ervaringen op te doen en om zelf de mogelijkheden van het materiaal te ontdekken. Je zult versteld staan van hun exploratiedrang en creativiteit!

Een groentetuin voor Puk

Doel	De kinderen leren aan de hand van het boek <i>Anna en haar groentetuintje</i> meer over zaaien en oogsten.			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
0 - 4 jaar	Begeleid spel in de kleine of grote groep	In de kring, aan tafel, in de leeshoek	Tijdens een voorleesmoment	<ul style="list-style-type: none"> • bak met potgrond • boek <i>Anna en haar groentetuintje</i> (Kathleen Amant, Clavis), voor peuters vanaf circa 2 ½ jaar • Puk • Tuingereedschap (emmer, handschoenen, schep, hark, kruiwagen, gieter) • wortel- en slazaadjes

Vorbereiding

Zet Puk klaar met de zakjes zaadjes en de bak met potgrond.

Uitvoering

1. Neem plaats bij Puk en nodig de kinderen uit om bij je te komen zitten. *Kijk eens, Puk heeft groentezaadjes meegebracht. Hij vond het planten van de bloembollen zo leuk dat hij nu graag een groentetuintje wil aanleggen. Maar ja, hoe doe je dat?*
2. Geef de kinderen de tijd om te reageren. Zeg vervolgens dat je een boek hebt meegenomen waar precies in staat hoe jullie de wortel- en slazaadjes kunnen planten. *Het gaat over een meisje, Anna. Anna gaat samen met haar papa zaadjes planten in de tuin. Zullen we eens gaan kijken hoe ze dat doet?* Door een dergelijke vraag te stellen, nodig je de kinderen uit om samen met jou het verhaal te gaan lezen en zijn ze meteen betrokken.

3. Geef de kinderen eerst de tijd om de voorkant van het boek te bekijken en vertel dat het meisje op de tekening Anna is. Zorg dat het gereedschap binnen handbereik ligt. Begin met voorlezen. Zorg dat alle kinderen goed zicht hebben op het boek en geef ze de tijd om de illustraties te bekijken en te reageren op wat ze horen en zien. Op het moment dat het gereedschap en de andere voorwerpen in het verhaal aan bod komen, pak je ze erbij. Pak bijvoorbeeld bij de illustratie waarop Anna aan het harken is de hark erbij en vraag een kind om de grond in jullie bak aan te harken. Zo breng je het verhaal tot leven en krijgt het nog meer betekenis voor de kinderen.

Afsluiting

1. Praat samen kort na over het verhaal: *Wat gebeurde er toen de grond aangeharkt werd? Hoe zagen de zaadjes eruit?*
2. Plant daarna samen met de kinderen de sla- en wortelzaadjes van Puk. Zoek een goede plaats voor het 'groentetuintje'. Op welke plek krijgen de zaadjes veel zon? Spreek af dat jullie iedere dag gaan kijken of de zaadjes water nodig hebben en of ze al gegroeid zijn.
3. Zet tot slot het boek en de voorwerpen op een duidelijk zichtbare plaats in de groep. Zo creëer je een vertel-/thematabel waarop je eenvoudig kunt terugrijpen gedurende het thema.

Uitbreiding 0 - 1,5 jaar

Ook baby's kijken en luisteren al heel graag naar boeken. Zij kunnen prima met de grotere kinderen meeluisteren, maar een moment alleen met de baby's kan ook erg fijn zijn. Je kunt dan een boek kiezen dat aansluit bij hun leeftijd. Boeken met duidelijke prenten en weinig tekst of voelboekjes zijn voor deze doelgroep heel geschikt.

Waar werk je aan?

Rekenen: Tel samen bijvoorbeeld eens hoeveel tuingereedschappen er in de kruiwagen liggen of vraag hoeveel plantjes de kinderen op de plaat zien.

Taal: Door middel van het boek worden bepaalde begrippen in een nieuwe context herhaald, zoals het woord 'zaaien'.

Motoriek: Geef de kinderen ook zelf de gelegenheid om een zaadje te planten.

Eigen handelen

Lees rustig en duidelijk voor. Let op je intonatie en zorg dat alle kinderen jou en het boek goed kunnen zien. Merk je dat het voorleesmoment te lang duurt, bijvoorbeeld doordat de kinderen onrustig worden of met andere dingen bezig zijn? Rond het dan af en ga op een ander moment verder. Het moet naast leerzaam vooral leuk en ontspannend zijn.

Tip: Zorg voor verschillende boeken bij het thema zodat er variatie is tijdens de voorleesmomenten (zie de boekentips op pagina 9-10). Het is extra leuk als er ook boekjes zijn waarin de kinderen zelf mogen 'lezen'. Houd er rekening mee dat zij niet altijd voorzichtig met de boeken omgaan, maar leg wel uit dat je met een boek voorzichtig moet doen en geef het goede voorbeeld.

Instructie bollen planten

Bloembollen planten is niet moeilijk. Kijk mee met Puk en zie hoe jouw bollen in vijf stappen klaar zijn om te groeien!

Stap 1

In de tuin

Graaf voor elk kind een gat om een bol in te planten. De grootte van de bloembol bepaalt hoe diep je moet planten. Grote bloembollen (5 cm en groter) moeten 15 cm diep worden geplant en kleine bloembollen (2,5 tot 5 cm) 7 tot 10 cm diep.

In een pot

Doe potgrond in de pot. Zorg dat er ruimte is om de bol te planten en na het planten nog wat grond toe te voegen.

Stap 2

In de tuin

Verwijder onkruid en kleine steentjes en meng daarna eventueel wat tuinaarde door de grond. Dit is wat lossere dan gewone aarde en zorgt ervoor dat de plantjes het water beter kunnen opnemen.

Stap 3

Zet de bloembollen zachtjes in de grond met de punt naar boven. Duw niet te hard anders beschadigt de bol! Vertel dit ook duidelijk aan de kinderen. Grote bloembollen moeten op een afstand van 7 tot 20 centimeter van elkaar staan en kleine bollen 3 tot 7 centimeter.

Stap 4

Bedek de bloembollen met de uitgegraven aarde of met wat extra potgrond als de bol in een pot staat.

Stap 5

Is de grond droog of heb je gekozen voor bollen in een pot, geef ze dan wat water.

Tip

Als je ervoor kiest om de bollen binnen te planten, kun je ook een grote pot gebruiken waarin alle kinderen samen hun bolletjes kunnen planten. Zo krijgen jullie een prachtige, grote en kleurrijke bos bloemen!

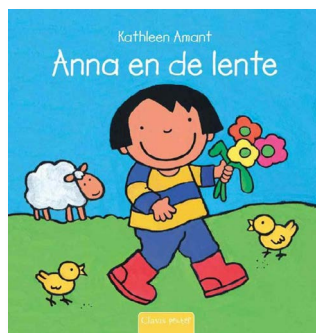

Boekentips bij het thema 'lente'

Anna en de lente

De zon schijnt heerlijk vandaag. Het is lente! Anna trekt haar laarsjes aan en gaat op ontdekkingsstocht in de tuin. Ze ziet bloesems aan de bomen, kleine vogels en pasgeboren lammetjes. Bij het kippenhok vinden Anna en haar buurjongen een chocolade-ei. Wat gek! Zouden kippen chocolade-eieren leggen in de lente?

Geschikt voor peuters vanaf circa 2,5 jaar

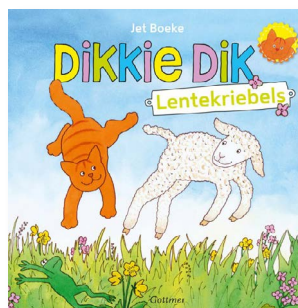

Anna en de lente
Kathleen Amant
Clavis
ISBN: 978 90 448 2187

Dikkie Dik, Lentekriebels

Het is lente. Dikkie Dik krijgt er de kriebels van! Buiten ziet hij vogels die een nestje bouwen. Een lammetje maakt hoge sprongen in het gras. En wat zijn er veel paaseitjes verstopt! Dikkie Dik heeft er wel tien gevonden. Hij neemt ze mee in zijn mand. Gaat hij die allemaal opeten? Kijk maar snel!

Geschikt voor peuters vanaf circa 2,5 jaar

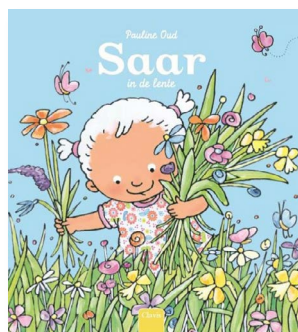

Dikkie Dik, Lentekriebels
Jet Boeke
Gottmer
ISBN: 978 90257 5355 9

Saar in de lente

Het is lente! De vogels fluiten en de zon schijnt. Saar en oma gaan samen naar boer Koos. Daar ziet Saar allemaal kleine dieren: lammetjes, kuikens, kalfjes en eendjes. Wat zijn ze schattig! Saar en oma kopen eieren en plukken mooie bloemen. Maar de eieren van boer Koos zijn bijzonder. Heel bijzonder ...

Geschikt voor peuters vanaf circa 3 jaar

Saar in de lente
Pauline Oud
Clavis
ISBN: 978 90 448 2988 4

Karel in de lente

Ik ben Karel. Vandaag wordt het een heel mooie dag. Het is lekker weer en buiten is er van alles te doen. Ga je mee?

Geschikt voor peuters vanaf circa 2 jaar

Karel in de lente
Liesbet Slegers
Clavis
ISBN: 978 90 448 0836 0

De peuters van juf Paula in de lente en de zomer

Vier lenteverhaaltjes en vier zomerverhaaltjes over de dagelijkse belevenissen van de peutergroep van juf Paula. Juf Paula verzint in elk seizoen andere spelletjes en haakt in op wat de kinderen buiten zien. Voor kinderen die échte verhaaltjes willen, maar ook nog graag naar plaatjes kijken.

Geschikt voor peuters vanaf circa 3 jaar

De peuters van juf Paula in de lente en de zomer

Cariet Leeuwis

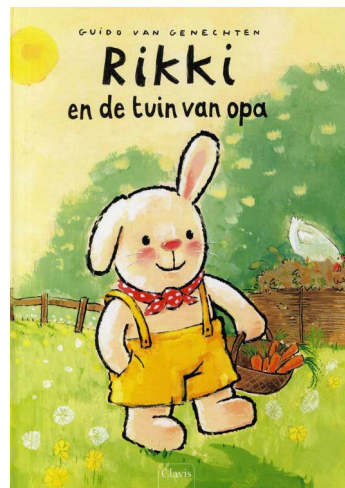
Kimio

ISBN: 978 90 564 7762 5

Rikki en de tuin van opa

Rikki gaat met mama en papa op bezoek bij opa en oma. Als ze daar aankomen, loopt Rikki meteen door naar zijn favoriete plekje: de groentetuin. Wat is het er mooi! Vandaag leert opa hem weer van alles. Eerst spitten ze samen een stukje grond om, dan mag Rikki spinazie zaaien en komt hij te weten waar de zaadjes vandaan komen.

Geschikt voor de oudste peuters

Rikki en de tuin van opa

Guido van Genechten

Clavis

ISBN: 978 90 448 1679 2